

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора, завідувача
кафедри декоративного мистецтва і реставрації Київського столичного
університету імені Бориса Грінченка

на дисертаційне дослідження Овсяника Владислава Олеговича
«Формування готовності науково-педагогічних працівників до
застосування економіки освіти у процесі розроблення освітньо-професійних
програм з дизайну», представлене на здобуття ступеня доктора філософії за
спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

**Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із планами
відповідних галузей науки.**

Тема дисертаційного дослідження Овсяника Владислава Олеговича
«Формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування
економіки освіти у процесі розроблення освітньо-професійних програм з
дизайну» є актуальною як у науково-теоретичному, так і в практичному вимірах.
У зв'язку з упровадженням нових механізмів фінансування вищої освіти,
розширенням автономії закладів вищої освіти та посиленням конкуренції за
ресурси, підвищується потреба у викладачах, здатних мислити не лише в
педагогічних, але й економічних категоріях. Особливо це актуально для сфери
дизайн-освіти, яка характеризується високим рівнем інтеграції творчих,
технологічних і управлінських компонентів.

Сучасні освітньо-професійні програми потребують адаптації до змін ринку
праці та економіки знань, що зумовлює необхідність залучення економіки освіти
як інструменту ефективного планування, бюджетування та аналізу результатів
освітньої діяльності. Питання підготовки науково-педагогічних працівників до
свідомого застосування таких підходів раніше не було об'єктом ґрунтовного
комплексного дослідження, що підкреслює новизну й значущість теми, обраної
дисертантом.

Дослідження органічно поєднується з актуальними науковими напрямками розвитку професійної освіти, зокрема в частині модернізації освітніх програм і підвищення якості підготовки кадрів у галузі мистецтва та дизайну. Робота відповідає завданням державної освітньої політики, окресленим у стратегічних документах з трансформації системи вищої освіти, та сприяє розвитку інноваційних моделей навчання, що поєднують творчі методики з інструментами економічного управління.

Тому, тема дисертаційної роботи В.О. Овсяника є сучасною, затребуваною та значущою для подальшого розвитку як педагогічної науки, так і практики професійної підготовки у сфері дизайну в умовах нової освітньої парадигми.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації.

У межах дисертаційного дослідження В.О. Овсяник комплексно розкрив проблему формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти при проектуванні освітньо-професійних програм у сфері дизайну. Серед основних наукових результатів слід відзначити концептуалізацію поняття «готовність до застосування економіки освіти», а також його структурування на основі виділених компонентів (мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного), що дозволяє цілісно підходити до підготовки викладачів дизайнерських спеціальностей.

Значущим результатом є запропонована автором структурно-функціональна модель, яка охоплює поетапне формування готовності до застосування економіки освіти – від усвідомлення її ролі в професійній діяльності до практичного втілення у процесі розробки освітньо-професійних програм з дизайну. Така модель враховує специфіку дизайнерської освіти, що поєднує креативні й управлінські аспекти, і базується на системному аналізі освітніх, організаційних і економічних чинників.

Окремої уваги заслуговує розробка дидактичного забезпечення дисципліни «Економіка освіти», орієнтованого на потреби викладачів закладів дизайнерської освіти, яке включає авторські методичні матеріали, діагностичний інструментарій, практичні кейси та завдання, що робить дисертаційне дослідження не лише теоретично виваженим, а й прикладно цінним.

Отримані результати можуть бути використані у процесі модернізації професійної підготовки науково-педагогічних працівників, а також сприяти вдосконаленню управлінської складової в змісті дизайнерської освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Ретельний аналіз дисертації В.О. Овсяника свідчить про високий рівень наукової аргументації всіх положень, які становлять основу дослідження. Автор демонструє цілісне бачення предмета наукового пошуку, вдало поєднуючи теоретичні підходи з практичним обґрунтуванням результатів, підтверджених експериментальною роботою. Чітка логіка побудови дослідження, методологічна послідовність і ретельний добір інструментів аналізу забезпечили повноцінне розкриття проблеми та обґрунтування зроблених висновків.

Особливу увагу в роботі приділено обґрунтуванню ефективності запропонованої моделі формування готовності до застосування економіки освіти. Автор чітко описує механізми реалізації моделі, а також педагогічні умови, що забезпечують її результативність. Висновки базуються на узагальненні результатів теоретичного аналізу, діагностичних методик, кількісного й якісного оцінювання, що посилює довіру до наукових результатів.

Рекомендації, сформульовані в дисертації, мають не лише теоретичну логіку, а й реальну практичну спрямованість: вони можуть бути адаптовані для використання в системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та при розробці сучасних освітньо-професійних програм у сфері дизайнерської освіти.

Отже, наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, є глибоко обґрунтованими, логічно структурованими та відповідають сучасним вимогам до наукових досліджень освітнього спрямування.

Достовірність висновків і новизна отриманих результатів.

Дисертаційне дослідження В.О. Овсяника вирізняється чітко сформульованими об'єктом, предметом і метою, що дозволило логічно структурувати дослідження, визначити послідовність завдань і досягти їх

повного вирішення. Така структурована побудова сприяє високому рівню достовірності сформульованих висновків.

Обґрунтованість висновків базується на поєднанні аналізу сучасного теоретико-наукового доробку, реальних потреб системи вищої освіти у сфері дизайну, а також результатів педагогічного експерименту. Автор дослідження продемонстрував уміння критично оцінювати існуючі підходи до професійної підготовки науково-педагогічних працівників і запропонував власне бачення розв'язання проблеми, що підтверджує наукову самостійність здобувача.

Новизна результатів проявляється в авторському визначенні поняття «готовність до застосування економіки освіти», у створенні структурно-функціональної моделі її формування, а також у запропонованих критеріях і рівнях сформованості цієї якості у викладачів. Оригінальність дослідження полягає також у розробці змісту та методичного наповнення дисципліни «Економіка освіти» для науково-педагогічних працівників дизайнерських закладів вищої освіти, що раніше не було предметом ґрунтовного наукового осмислення.

Отримані результати є достовірними, підтвердженими апробацією на різних рівнях наукових і практичних заходів, а також такими, що мають значний потенціал для подальших досліджень у галузі дизайн-освіти та педагогіки вищої школи.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться у дисертації.

Дисертаційна робота В.О. Овсяника становить значний науково-практичний внесок у розвиток професійної педагогіки, зокрема в частині підготовки науково-педагогічних працівників до використання економічних знань у проєктуванні освітньо-професійних програм. У межах дослідження автором сформовано комплексний підхід до розв'язання цього питання, який охоплює не лише теоретичне моделювання, а й розробку навчально-методичного інструментарію, адаптованого до потреб викладачів дизайнерських спеціальностей.

Практична значущість результатів полягає в тому, що розроблені матеріали можуть бути безпосередньо використані в освітньому процесі закладів

вищої освіти, що готують фахівців у галузі дизайну. Вони також мають потенціал для впровадження у програми післядипломної освіти, підвищення кваліфікації та внутрішніх тренінгових курсів для педагогічних працівників.

Отже, результати дослідження В.О. Овсяника відзначаються не лише науковою новизною, а й високою прикладною цінністю для практики сучасної освіти.

Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих працях.

Основні положення та результати дисертаційної роботи В.О. Овсяника знайшли належне відображення у наукових публікаціях здобувача. Загалом за темою дослідження опубліковано 11 праць, серед яких: 5 статей у фахових наукових виданнях України; 5 публікації у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських конференцій; 1 навчальний посібник «Економіка освіти в дизайні», що є практичним підсумком наукових напрацювань автора.

У публікаціях представлено концептуальні положення дослідження, теоретичні узагальнення, модель формування готовності до застосування економіки освіти, результати педагогічного експерименту та прикладні рекомендації. У співавторських роботах чітко визначено особистий внесок дисертанта, що свідчить про академічну доброчесність.

Зміст, обсяг і якість публікацій відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України щодо апробації результатів дисертаційних досліджень на здобуття ступеня доктора філософії.

Таким чином, В.О. Овсяник повною мірою забезпечив публічне представлення основних результатів свого дослідження, що підтверджує його наукову готовність до захисту.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність.

Дисертація В.О. Овсяника є самостійною завершеною науковою працею, що повністю відповідає поставленим завданням, має чітку логіко-змістову структуру та демонструє високий рівень науково-теоретичної і методичної підготовки здобувача. Робота вирізняється продуманою композицією,

послідовним розгортанням змісту та досягненням поставленої мети через розв'язання конкретних наукових завдань.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методологічну базу дослідження, розкрито новизну, значущість і ступінь апробації результатів. Також надано відомості про наукові публікації здобувача, структуру та обсяг дисертаційного дослідження.

У першому розділі представлено теоретико-методологічні засади формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти. Автором проаналізовано підходи до трактування ключових понять, зокрема «економіка освіти», «готовність до застосування», «освітньо-професійна програма», визначено чинники, що впливають на ефективність реалізації економічного підходу в системі підготовки викладачів дизайнерських спеціальностей. Теоретична база ґрунтується на сучасних українських та зарубіжних наукових джерелах.

Другий розділ присвячено розробленню й науковому обґрунтуванню моделі формування готовності до застосування економіки освіти. Автором детально окреслено структурно-функціональну модель, що включає концептуальні підходи, педагогічні умови, логіку організації освітнього процесу та критерії оцінювання рівня сформованості зазначеної готовності. Запропонована методика дозволяє інтегрувати економічну компоненту в систему фахової підготовки викладачів дизайну.

У третьому розділі подано опис організації та проведення педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності розробленої моделі. Застосовані методи кількісного та якісного аналізу дозволили отримати достовірні результати, які засвідчили позитивну динаміку змін рівня сформованості готовності науково-педагогічних працівників до економічно обґрунтованого проєктування освітніх програм.

У загальних висновках дисертант узагальнив результати дослідження, чітко співвідніс їх із поставленими завданнями, сформулював практичні рекомендації щодо подальшого впровадження результатів у закладах вищої

освіти. Додатки, що містять допоміжні матеріали, свідчать про глибину та обсяг виконаної роботи.

Отже, дисертація є цілісним науковим дослідженням, що відповідає вимогам до кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Попри високий науковий рівень дисертаційного дослідження та його практичну значущість, доцільно звернути увагу на окремі аспекти, які можуть стати підґрунтям для подальших наукових пошуків автора:

1. У першому розділі було б доречно приділити більше уваги аналізу міжнародного досвіду інтеграції економіки освіти в системи професійної підготовки викладачів, зокрема в країнах з розвиненою автономією університетів та застосуванням інноваційних моделей управління освітніми програмами (наприклад, Фінляндія, Канада, Нідерланди). Це дозволило б більш чітко окреслити місце української практики в глобальному освітньому контексті.

2. У дисертації окреслено педагогічні умови формування готовності до застосування економіки освіти, однак перспективним є також розгляд можливості їх реалізації у форматі міждисциплінарної взаємодії, що включає економіку, педагогіку, дизайн та освітній менеджмент. Такий підхід, на нашу думку, дозволив би сформувати ширший спектр професійних компетентностей.

3. Вважали б корисним включити рекомендації щодо використання засобів самодіагностики для науково-педагогічних працівників, які б дозволили їм оцінювати рівень власної готовності до впровадження економіки освіти в освітньо-професійні програми, а також контролювати динаміку професійного розвитку.

Усі зазначені зауваження мають виключно конструктивний характер і не знижують наукової та практичної цінності дисертаційної роботи. Дослідження В.О. Овсяника є самостійною, завершеною, актуальною працею, що відповідає сучасним вимогам до наукових досліджень у сфері професійної педагогіки.

Висновки щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Овсяника Владислава Олеговича «Формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти у процесі розроблення освітньо-професійних програм з дизайну» є самостійно виконаною завершеною науковою роботою, що має суттєве теоретичне і практичне значення для розвитку професійної педагогіки, економіки освіти та вищої дизайн-освіти.

Зміст дисертації відповідає сучасним вимогам до кваліфікаційних наукових робіт, а її структура, логіка викладу, методологічна база та наукова новизна свідчать про високий рівень підготовки здобувача. Робота має належну теоретичну глибину, переконливе практичне спрямування, а також відповідає чинним нормативно-правовим актам щодо проведення атестації здобувачів наукового ступеня.

Дисертація Овсяника В.О. повністю відповідає вимогам до дисертацій третього освітньо-наукового рівня, а також Постанові Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

На підставі вищезазначеного вважаю, що Владислав Олегович Овсяник заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор

завідувач кафедри декоративного мистецтва і реставрації

Київського столичного університету

імені Бориса Грінченка

Алла РУДЕНЧЕНКО

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 17:58:35 16.04.2025

Назва файлу з підписом: ВІДГУК_Руденченко А..pdf
Розмір файлу з підписом: 506.7 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: ВІДГУК_Руденченко А..pdf
Розмір файлу без підпису: 472.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: РУДЕНЧЕНКО АЛЛА АНДРІЇВНА
П.І.Б.: РУДЕНЧЕНКО АЛЛА АНДРІЇВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 2754503924
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 17:58:34 16.04.2025
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000735E3E010C923B06
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (PAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00